10. Sınıf Tarih 1. Dönem 2. Yazılı Soruları

2026-2027 · Senaryo 1

7 soru, 100 puan, süre 40 dakika. MEB konu-soru dağılım tablosuna göre hazırlanmış örnek ortak yazılı · tarihvakti.com

Adı Soyadı: _____ Sınıf: _____ No: _____ Puan: _____

Soruların hepsi açık uçludur. Cevabınızı kendi cümlelerinizle yazın; gerekçe isteyen sorularda gerekçenizi mutlaka belirtin. Puanlar soruların yanında yazılıdır.

Soru 1 (15 puan · TAR.10.1.1)

I. Haçlı Seferi (1096-1099) sırasında Türkiye Selçuklu Devleti başkenti İznik'i kaybetti ve merkezini Konya'ya taşıdı.

Bu gelişmenin Türkiye Selçuklu Devleti'ne iki etkisini yazınız.

Soru 2 (15 puan · TAR.10.1.4)

Kayseri'deki Gevher Nesibe Darüşşifası (1206), Sultan I. Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından kız kardeşi Gevher Nesibe Sultan'ın vasiyeti üzerine yaptırıldı. Yapı hem hastane hem de tıp eğitimi verilen bir medrese olarak kullanıldı.

Bu örnekten hareketle Türkiye Selçuklularında sağlık ve eğitim alanındaki gelişmelere dair iki çıkarım yapınız.

Soru 3 (15 puan · TAR.10.1.4)

Yunus Emre şiirlerini halkın konuştuğu sade Türkçeyle yazdı. Aynı dönemde Mevlana Celaleddin eserlerini Farsça kaleme aldı; sarayda ve bilim çevrelerinde Farsça ve Arapça yaygındı.

Bu durumu Türkiye Selçuklularında dil ve edebiyat alanındaki gelişmeler açısından yorumlayınız.

Soru 4 (15 puan · TAR.10.2.1)

- **Herbert A. Gibbons:** Osmanlı Devleti'ni, İslamiyet'i kabul eden Bizanslılar kurmuştur.
- **Fuad Köprülü:** Osmanlı Devleti, Anadolu Türklerinin siyasi, sosyal ve kültürel birikimi üzerine kurulmuştur.

Bu iki görüşü karşılaştırınız. Köprülü'nün görüşünü destekleyen bir kanıt yazınız.

Soru 5 (15 puan · TAR.10.2.1)

Osmanlı Beyliği, Bizans sınırında (uçta) kurulmuş küçük bir beylikti. Kuruluşundan yaklaşık yarım yüzyıl sonra Rumeli'ye geçti.

Osmanlı Beyliği'nin coğrafi konumunun kısa sürede büyümesine katkısını iki yönden açıklayınız.

Soru 6 (15 puan · TAR.10.2.2)

Orhan Bey döneminde Süleyman Paşa komutasındaki Osmanlı kuvvetleri 1353'te Çanakkale Boğazı'nı geçerek Çimpe Kalesi'ni aldı.

Bu gelişmenin Osmanlı tarihinin seyrine iki etkisini yazınız.

Soru 7 (10 puan · TAR.10.2.2)

Ankara Savaşı'nın (1402) Osmanlı Devleti'ne iki etkisini yazınız.

Cevap Anahtarı ve Puanlama

1. soru (15 puan): Batı Anadolu'daki bazı topraklar ve kıyı şehirleri Bizans'a geçti; Türklerin batıya ilerleyişi bir süre yavaşladı ve devlet İç Anadolu'ya çekildi. Konya, devletin yeni merkezi olarak siyasi ve kültürel açıdan gelişti.

Puanlama: Her doğru etki 7,5 puan.

2. soru (15 puan): Sağlık hizmeti devletin ve hanedan üyelerinin desteğiyle, vakıf eliyle halka sunuluyordu. Hastane ile medresenin bir arada olması tıp eğitiminin uygulamalı yapıldığını gösterir. (Hanedan kadınlarının da hayır eserleri yaptırması kabul edilir.)

Puanlama: Her doğru çıkarım 7,5 puan.

3. soru (15 puan): Saray, bilim ve edebiyat çevrelerinde Farsça ve Arapça hâkimdi; Türkçe daha çok halk arasında yaşıyordu. Yunus Emre gibi şairlerin halkın diliyle yazması Türkçenin edebiyat dili olarak gelişmesine katkı sağladı ve tasavvuf düşüncesini halka ulaştırdı. (Karamanoğlu Mehmet Bey'in 1277'deki Türkçe fermanına değinilmesi ek olarak kabul edilir.)

Puanlama: Farsça ve Arapçanın hâkimiyetinin belirtilmesi 7 puan, Türkçenin gelişimine katkının açıklanması 8 puan.

4. soru (15 puan): Gibbons devletin kuruluşunu dışarıdan bir unsura (Bizanslı dönmelere) bağlarken Köprülü kuruluşu Anadolu'daki Türk nüfusa ve Türk-İslam devlet geleneğine bağlar. Kanıt: Osmanlı kurumlarının (divan, tımar sisteminin temelindeki ikta, medrese, ahilik) Selçuklu ve İlhanlı kurumlarının devamı olması; Osmanlı hanedanının Oğuzların Kayı boyundan gelmesi ve Anadolu'ya göç eden kalabalık Türkmen nüfusu.

Puanlama: Karşılaştırma 8 puan, kanıt 7 puan.

5. soru (15 puan): Zayıflamış Bizans'a komşu olduğu için fetihlere elverişli bir ortamdaydı; diğer Türk beylikleriyle uğraşmak yerine Bizans'a yöneldi. Uç beyliği olması gaza anlayışıyla Anadolu'dan gazi, derviş ve Türkmen göçünü çekti; Bizans topraklarından Rumeli'ye geçiş yolu üzerinde bulunması Balkanlar'a yayılmayı kolaylaştırdı. Moğol baskısının yoğun olduğu Orta Anadolu'dan uzak olması da kabul edilir.

Puanlama: Her doğru yön 7,5 puan.

6. soru (15 puan): Osmanlı ilk kez Rumeli'de toprak kazandı ve Balkanlar'daki fetihlerin önü açıldı. Anadolu'dan getirilen Türkmenlerin Rumeli'ye yerleştirilmesiyle (iskân politikası) bölge Türkleşmeye başladı; Osmanlı, Avrupa devletleriyle doğrudan mücadele içine girdi.

Puanlama: Her doğru etki 7,5 puan.

7. soru (10 puan): Yıldırım Bayezid'in Timur'a yenilmesiyle Fetret Devri (1402-1413) başladı ve şehzadeler arasında taht kavgaları yaşandı. Osmanlı'nın sağladığı Anadolu Türk siyasi birliği bozuldu, beylikler yeniden kuruldu; İstanbul'un fethi gecikti ve Bizans'ın ömrü uzadı.

Puanlama: Her doğru etki 5 puan.

Açık uçlu sorularda farklı ama doğru ifadeler de kabul edilir; öğretmeniniz cevabınızı dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirir.